

4.Sınıf Sosyal Bilgiler Konu Özetleri

Öğrenme Alanı : Üretim, Dağıtım ve Tüketim
Konu : İsteklerimiz, İhtiyaçlarımız

İnsanın varlığını sürdürebilmesi için gerekli olan ve giderilmediğinde hayati sorunlara yol açan her şey ihtiyaç olarak adlandırılır. Nefes alma, beslenme, barınma, soğuktan ve sıcaktan korunma insanların temel ihtiyaçlarıdır. Hayati öneme sahip olduğu için bu ihtiyaçların mutlaka karşılanması gerekir. Günümüz şartlarında insanların beslenme, barınma ve giyinme dışında günlük hayatın vazgeçilmezleri hâline gelmiş olan başka ihtiyaçları da vardır. Buzdolabı, çamaşır makinesi, ocak, fırın, sabun, diş macunu gibi araç gereçler bu ihtiyaçların bazılarıdır.

Dünyanın neresinde yaşarlarsa yaşasınlar, insanların ihtiyaçları büyük ölçüde aynıdır.

İnsanlar ihtiyaçlarını karşılayabildikleri ölçüde mutlu olurlar. Bu nedenle yaşadıkları sürece her şeyden önce temel ihtiyaçlarını gidermeye gayret ederler. Diğer yandan insanların temel ihtiyaçlarının yanı sıra sosyal ve kültürel ihtiyaçları da vardır. Tiyatroya, sinemaya veya konsere gitmek; eğitim almak, oyun oynamak, kitap okumak, seyahate çıkmak, hobi sahibi olmak, sivil toplum kuruluşlarının faaliyetlerine katılmak bu tür ihtiyaçlardandır.

Sosyal ve kültürel ihtiyaçlar çoğu zaman insanların bireysel eğilimlerinin ve taleplerinin sonucu olarak ortaya çıkar. Karşılanmadığında yaşamsal faaliyetlerimizi doğrudan etkilemeyen bu ihtiyaçlara istek denir. Sosyal ve kültürel ihtiyaçlarını yeterince karşılayamayan insanlar başkalarıyla iletişim kurma, toplum tarafından kabul edilme ve öz güven konularında eksiklik hissederler.

İnsanların temel ihtiyaçlarını giderdikten sonra isteklerini karşılamaya çalışmaları son derece doğal bir durumdur. Ancak istekler çok çeşitlidir ve bunların tamamının karşılanması çoğu zaman mümkün olamamaktadır. Bu nedenle karşılanması hâlinde elde edilecek fayda göz önünde bulundurularak istekler sıraya konulmalıdır. Daha sonra bütçe durumu göz önünde bulundurularak isteklerin giderilmesine çalışılmalıdır.

İhtiyaç ve istekler giderilirken bütçe durumunun yanı sıra fayda-maliyet dengesi de gözetilmelidir. Fayda, alınacak mal veya hizmetlerin ihtiyaçları karşılama özelliğidir. Elde edilecek fayda için harcanan paraya ise maliyet denir.

Yapılan harcama, giderilmek istenen ihtiyacı veya isteği karşılamışsa fayda-maliyet dengesi sağlanmış demektir. Bununla birlikte bir malın faydası kişiden kişiye göre değişebilir. Örneğin yaşadığı yerde buz pateni salonu olmayan birinin kendisine bir paten satın aldığı düşünelim. Bu durumda o kişi patenini kullanma imkânı bulamayacak ve parasını boşa harcamış olacaktır. Başka bir ifadeyle fayda-maliyet dengesini sağlayamayacaktır.